

Alle leesstrategieën

Wat ga je leren?

Je kunt straks:

- de tekst bekijken voordat je gaat lezen (stap 1 tot en met 3)
- bedenken wat je moet doen als je het niet meer snapt (stap 4)
- vragen over de tekst beantwoorden tijdens het lezen (stap 5)
- van de tekst een plaatje maken in je hoofd (stap 6)
- de tekst samenvatten (stap 7)

Wat ga je doen?

Een paar dagen geleden las je over pindakaas. Deze les heeft ook te maken met eten. Bekijk eerst de teksten. Maak stap 1 tot en met 3. Lees dan de teksten helemaal en maak stap 4 tot en met 7.

Weet je het nog?

Lezen doe je in zeven stappen. De vorige les heb je meer geleerd over stap 7: Hoe vat ik samen?

Tip! Vind je het moeilijk om een tekst samen te vatten?

Bekijk het filmpje dan nog eens op de computer.

Maak de vragen

VOOR HET LEZEN

STAP 1 Waarom lees ik de tekst? (Leesdoel bepalen)

1 Bekijk de twee teksten op bladzijde 2 en 3.

a Welk leesdoel past het **best** bij **tekst 1**? Kruis aan.

☐ Ik heb zin om te lezen.	☐ Ik wil iets maken.
☐ Ik wil iets kopen.	☒ Ik wil iets leren.

b Welk leesdoel past bij **tekst 2**? Markeer het goede antwoord.

Ik heb zin om iets *grappigs* / *moois* / *spannends* te lezen.

STAP 2 Waar gaat de tekst over? (Voorspellen)

2 Je gaat voorspellen waar de teksten over gaan.

a Lees van tekst 1 de titel en de kopjes. Kijk ook naar het plaatje. Waar gaat tekst 1 over, denk je? Vul in.

Tekst 1 gaat over *smaak en proeven*.

b Lees van tekst 2 de titel. Kijk ook naar het plaatje.

Wat is tekst 2 voor tekst? Markeer het goede antwoord en vul in.

Tekst 2 is een *advertentie* / *mop* / *recept*.

De tekst gaat over *een boterham*.

STAP 3 Wat weet ik al over het onderwerp? (Kennis ophalen)

- 3** Wat weet jij al over smaak? Maak een woordweb.
Je mag meer lijnen in het web tekenen.

1 **1 Smaken verschillen**

5 **Mmm, pindakaas en pasta samen op een boterham. Of wat dacht je van pindakaas met jam, kaas met chocopasta of smeerkaas met stroop? Lekker? Of juist niet? Wat jij lekker vindt, kan een ander vies vinden. Hoe werkt je smaak eigenlijk?**

Met je tong

10 Met je tong proef je vijf smaken. Je kent de smaken **zoet, zuur, zout** en **bitter** vast wel. Maar er is nog een smaak: **umami**. Umami is een hartige smaak. Je proeft het in sojasaus. Niet iedereen houdt ervan. Veel mensen houden wel van zoet. Jij ook? Of hou je meer van zuur? Hoeveel je van een smaak houdt, verschilt per persoon.

Met je neus

15 Ook je neus is belangrijk bij het proeven. Eet maar eens iets met je neus dicht. Het eten heeft dan veel minder smaak. Of probeer eens iets te eten wat je vindt stinken. Eet je het op?

Met je ogen en hersenen

20 Ook je ogen en hersenen helpen je bij het proeven. Iets wat er lekker of bekend **uitziet**, smaakt je beter. Een rode aardbei stop je snel in je mond. Maar een witte? En nieuw eten dat lijkt op bekend eten, gaat er vaak prima in. Dan zeggen je hersenen: 'Ja, eet maar op, dat kennen we!' Wat bekend eten is, is voor iedereen anders. Jij vindt kaas op je brood normaal. Mensen in Azië eten 'gewoon' sprinkhanen.

Leren eten

30 Je smaak kan veranderen. Hoe ouder je wordt, hoe minder goed je dingen kunt proeven. Maar ook je hersenen kunnen je smaak veranderen. Je kunt dingen leren eten. Als je elke dag een spruitje eet, _____ 1 _____ die smaak. Je hersenen zorgen er dan voor dat je het minder vies vindt. Maar of je ooit écht blij wordt van spruitjes ...?

35 **Proeven doe je dus met je tong, neus, ogen en hersenen. En dat werkt bij iedereen anders. Daarom heb jij je eigen smaak!**

2 Boterham in de beek

Jantje zit te huilen bij een beek.
 Een vrouw vraagt hem wat er is.
 'Mieke heeft mijn boterham in de beek gegooid!' vertelt Jantje.
 De vrouw vraagt: 'Met opzet?'
 Jantje antwoordt: 'Nee, met pindakaas.'

Maak de andere vragen

TIJDENS HET LEZEN

STAP 4 Wat doe ik als ik het niet meer snap? (Herstellen)

4 Lees de teksten helemaal.

In regel 11 van tekst 1 lees je het woord *umami*.

a Stel, je weet niet wat umami is. Hoe kun je de betekenis vinden? Kruis aan.

- Het woord wordt uitgelegd.
- Er staat een woord dat ongeveer hetzelfde betekent.
- Er is een plaatje bij het woord.
- Al deze dingen helpen om de betekenis te vinden.

b Wat is umami dus? Vul in.

Umami is een hartige smaak, die je proeft in sojasaus.

5 Lees in tekst 1: *Als je ... die smaak.* (regel 32 en 33)

Wat past het **best** op plaats 1? Kruis aan.

☐ baal je van	☒ wen je aan
☐ vraag je om	☐ zeur je over

STAP 5 Welke vragen zie ik? (Vragen stellen)

6 Lees in tekst 1 in regel 6: *Hoe werkt je smaak eigenlijk?*

Waar vind je het antwoord op deze WH-vraag? Kruis aan.

- In de eerste, vetgedrukte alinea.
- In *Met je tong*, *Met je neus* en *Met je ogen en hersenen*.
- In *Leren eten*.
- Het antwoord staat niet in de tekst.

7 Lees tekst 2. Waarom is het grappig wat Jantje zegt? Schrijf op.
 Let op: je moet het antwoord zelf bedenken.

Omdat de mevrouw niet wil weten wat hij op zijn boterham heeft, maar of Mieke het expres deed.

STAP 6 Welk plaatje past bij de tekst? (Visualiseren)

- 9 Bekijk tekst 1 nog eens. Staan er veel tijdwoorden in deze tekst? Markeer de goede antwoorden.

Er staan *veel* / *weinig* tijdwoorden in de tekst.

De volgorde van tijd is *wel* / *niet* belangrijk.

NA HET LEZEN**STAP 7 Hoe vat ik samen? (Samenvatten)****Weet je het nog? Hoe vat ik samen?**

De hoofdgedachte is het antwoord op de vraag: wat wil de schrijver mij precies vertellen? Je kunt de hoofdgedachte gebruiken als je een samenvatting maakt. Soms staat de hoofdgedachte precies in de tekst. Soms schrijf je hem op in je eigen woorden.

- 10 Je gaat tekst 1 samenvatten.
- a Tekst 1 gaat over smaak en proeven. Wat is het belangrijkste dat de schrijver daarover vertelt? Schrijf op. Gebruik je eigen woorden.

Bijvoorbeeld: Proeven doe je met je tong, neus, ogen en hersenen.

- b Hieronder staan een aantal zinnen uit de tekst. Markeer met blauw de hoofdgedachte. Tip: let op de woorden *dus* of *kortom*.

Mmm, pindakaas en pasta samen op een boterham.

Met je tong proef je vijf smaken: zoet, zuur, zout, bitter en umami.

Ook je neus is belangrijk bij het proeven.

Eet je het op?

Ook je ogen en hersenen helpen je bij het proeven.

Iets wat er lekker of bekend uitziet, smaakt je beter.

Je hersenen zeggen: 'Ja, eet maar op, dat kennen we!'

Maar of je ooit écht blij wordt van spruitjes ...?

Proeven doe je dus met je tong, neus, ogen en hersenen.

- c Maak de samenvatting af. Markeer vier kernzinnen hierboven. Gebruik een andere kleur.

Kijk terug

- 11 Kijk nog eens naar vraag 1 en 2. Verbeter ze zo nodig. Kijk ook naar vraag 3. Schrijf nieuwe woorden er in een andere kleur bij.

Tijd over?

- 12 Kijk nog eens naar vraag 10c. Wat zou je nog toevoegen aan de samenvatting? Schrijf je antwoord op een los blaadje.

Tip! Doe zelf een smaakproef. Ga voor een voorbeeld naar YouTube. Typ in het zoekveld *noj smaak*. Bekijk het bovenste filmpje van het Klokhuis.